

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Sžfk/49/2020
Identifikačné číslo spisu: 3019200464
Dátum vydania rozhodnutia: 31. januára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:3019200464.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom JUDr. Marián Trenčan, JUDr. Elena Berthotyová, PhD., prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): IMET - TEC a.s., so sídlom M. Sch. Trnavského 2/B, Bratislava, IČO: 368 22 213 zastúpeného FROLKOVIČ Legal, s.r.o., Námestie Mateja Korvína 1, Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/184/2019-76, ECLI:SK:KSTN:2020:3019200464.2, v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č. 102037669/2019 zo dňa 27.08.2019, jednomyselne takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa z a m i e t a .
- II. Účastníkom sa n e p r i z n á v a nárok na trovy kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

I. Konanie pred krajským súdom

1. Dňa 29.10.2019 podal žalobca Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) všeobecnú správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 102037669/2019 zo dňa 27.08.2019, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Trenčín, pobočka Prievidza č. 101146020/2019 zo dňa 15.05.2019 o určení rozdielu dane z pridanej hodnoty žalobcovi za zdaňovacie obdobie december 2017 vo výške 77.653,33 €.
2. Keďže žalobca si nesplnil poplatkovú povinnosť za žalobu spolu s jej podaním, vyzval ho krajský súd na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 35 € podľa položky 10 písm. a/ prílohy k zákonu č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) a poučil ho, že ak nebude poplatok v lehote 10 dní zaplatený, konanie bude podľa § 10 ods. 1 uvedeného zákona zastavené. Predmetná výzva bola právnenému zástupcovi žalobcu doručená dňa 19.11.2019.
3. Uznesením zo dňa 19.12.2019 správny súd konanie vo veci zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že preverovaním zo dňa 16.12.2019

bolo zistené, že žalobca súdny poplatok na výzvu nezaplatil. Keďže bol riadne poučený o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku, rozhodol krajský súd v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch o zastavení konania, pričom zároveň konštatoval, že nezistil žiadny z dôvodov uvedených v § 10 ods. 2, pre ktorý by mal v konaní pokračovať aj napriek nesplneniu poplatkovej povinnosti.

4. Žalobca dňa 23.12.2019 zložil na účet súdu sumu 35 € zodpovedajúcu výške neuhradeného súdneho poplatku za podanie správnej žaloby a následne podaním zo dňa 07.01.2020 podal sťažnosť podľa § 152 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) proti uzneseniu súdneho úradníka o zastavení konania a návrh podľa § 70 SSP na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Navrhol zmeškanie lehoty odpustiť, uznesenie zrušiť a v konaní ďalej pokračovať.

5. Žalobca v žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty uviedol, že dňa 20.11.2019 zadal platobný príkaz na úhradu súdneho poplatku v rámci online systému elektronického bankovníctva, avšak zodpovedný pracovník, ktorý platobný príkaz zadával, sa mylne domnieval, že platbu korektným spôsobom odoslal. Pri pravidelnej internej kontrole účtovných záznamov dňa 23.12.2019 žalobca zistil, že z dôvodu technickej chyby neprišlo k reálnemu odpísaniu prostriedkov z účtu žalobcu a o danom úkone neexistuje v systéme elektronického bankovníctva žiadny záznam. Po zistení a preverení tejto skutočnosti ešte dňa 23.12.2019 súdny poplatok uhradil. K zmeškaniu lehoty na zaplatenie súdneho poplatku teda došlo podľa žalobcu technickou chybou a zlyhaním ľudského faktora. S ohľadom na uvedené okolnosti, žiadny negatívny dôsledok nedodržania lehoty, nízku výšku súdneho poplatku a najmä jeho dodatočné zaplatenie, mal žalobca za to, že napriek jeho pochybeniu je možné zvoliť taký výklad právnych predpisov, ktorý umožní správnu žalobu prejednať a rozhodnúť.

6. Správny súd uznesením sp. zn. 11S/184/2019-76 zo dňa 29.01.2020 rozhodol, že návrh žalobcu na odpustenie zmeškania lehoty zamietla. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri posudzovaní otázky zmeškania lehoty skúmal, či je dôvod zmeškania ospravedlniteľný. Mal za to, že určitá skutková okolnosť môže byť ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 70 ods. 1 SSP len vtedy, keď medzi ňou a zmeškaním lehoty je príčinná súvislosť, teda že k zmeškaniu lehoty došlo len v dôsledku tejto okolnosti. Dôvodom zmeškania lehoty musia byť podľa jeho názoru závažné okolnosti a zároveň o odpustení zmeškania lehoty musí účastník požiadať v zákonnej lehote 15 dní, odkedy pominula príčina zmeškania a v tej istej lehote musí urobiť zmeškaný úkon. Poukázal na to, že dôkazné bremeno ohľadom dôvodu zmeškania lehoty aj včasnosti podania žiadosti zaťažuje žiadateľa.

7. Krajský súd konštatoval, že žalobca v návrhu na odpustenie zmeškania lehoty neuviedol, kedy odpadla prekážka zmeškania ani nepriložil dôkaz o zadávaní platobného príkazu v rámci online systému už v čase plynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Závažné dôvody na strane žiadateľa je podľa jeho názoru potrebné posudzovať osobitne podľa okolností konkrétneho prípadu, pričom môže ísť napríklad o nehodu, úraz, živelnú pohromu, závažné rodinné komplikácie, či náhle ochorenie, avšak s tou podmienkou, že ich dôsledkom bolo vylúčenie účastníka z možnosti urobiť úkon. Omyl pracovníka pri zadávaní platobného príkazu podľa názoru správneho súdu za takýto závažný dôvod považovať nemožno. Navyše, keď takýto omyl ani nebol preukázaný.

8. Vzhľadom na uvedené správny súd uzavrel, že žalobca nezmeškal úkon zaplatenia poplatku z ospravedlniteľného dôvodu a nebol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patril a ktorý vykonal až po doručení uznesenia o zastavení konania. Správny súd tiež poukázal na to, že zákon o súdnych poplatkoch ani nepozná inštitút odpustenia zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu, stanovisko žalovaného

9. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca (ďalej len „sťažovateľ“) včas kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP pre nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom. Navrhoval uznesenie zrušiť a vec vrátiť správne súdu na ďalšie konanie.

10. Sťažovateľ poukázal na § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého konajúci súd lehotu na zaplatenie poplatku určuje, teda nejedná sa o lehotu zákonnú, ale sudcovskú. Keďže je to práve súd, ktorý určuje primeranosť lehoty, mal by mať podľa sťažovateľa aj možnosť byť arbitrom toho, či prípadné nezaplatenie poplatku v ním určenej lehote s ohľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu nemožno odpustiť a takéto zmeškanie lehoty konvalidovať. Ak existuje ospravedlniteľný dôvod, je podľa sťažovateľa daná možnosť takéhoto odpustenia zmeškania lehoty.

11. K otázke, či bol ním uvádzaný dôvod zmeškania lehoty odpustiteľný, sťažovateľ poukázal na to, že súdny poplatok uhradil hneď ako zistil, že platba nebola korektným spôsobom spracovaná, pričom sa tak stalo pred dňom 30.12.2019, kedy mu bolo uznesenie o zastavení konania doručené.

12. K záverom krajského súdu ďalej sťažovateľ uviedol, že dôkaz o zadávaní platobného príkazu v rámci online systému nemohol predložiť, nakoľko takýto záznam jednoducho neexistuje. Uviedol, že internet banking spätne obsahuje v rámci výpisu z účtu retrospektívny prehľad zrealizovaných transakcií (prichádzajúcich či odchádzajúcich), teda len tých, ktoré boli riadne zaúčtované a vykonané.

13. Sťažovateľ ešte poukázal na to, že na výzvu súdu doložil žalobou napadnuté správne rozhodnutia a preto z jeho strany neprišlo k akejsi vedomej ignorancii inštrukcií konajúceho správneho súdu.

14. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd zvolil nesprávnu interpretáciu práva spočívajúcu v prílišnom a neodôvodnene prísnom formalizme, keď existoval aj taký spôsob výkladu práva, ktorý zachovával sťažovateľove práva na prístup k súdu a umožňoval pokračovať vo vecnom prejednaní existujúceho sporu. Poukázal na zmysel a účel správneho súdnictva, ako aj zmysel vyberania súdnych poplatkov, pričom usúdil, že pri rozhodovaní o jeho návrhu na odpustenie zmeškania lehoty ide o konkurenciu záujmov, a to práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces na jednej strane, a práva štátu na vymáhanie súdnych poplatkov. Upozornil na to, že k žiadnej ujme na strane štátu neprišlo, nakoľko súdny poplatok bol dodatočne zaplatený a v prípade jeho správnej žaloby nejde ani o neseriózne podanie spôsobujúce neželaný nápad vecí na súdy, teda ani z tohto hľadiska nehrozí žiadne spôsobenie ujmy.

15. Sťažovateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.12.2009 sp. zn. 1ObdoV 74/2007 tvrdiac, že posudzovanie úhrady súdneho poplatku nemá byť založené na formálnom princípe, ale má vychádzať z okolností každého prípadu, tak, aby bola poskytnutá stranám konania adekvátna súdna ochrana. Uzavrel, že pri konkurencii viacerých možných interpretačných metód zvolil krajský súd takú, ktorá príliš invazívnym spôsobom obmedzuje jeho právo na súdnu ochranu, čo nie je v súlade s ústavným princípom proporcionality obmedzenia základných práv a preto predmetnú vec nesprávne právne posúdil.

16. Žalovaný navrhol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť, pričom poukázal na to, že vyhovie kasačnej sťažnosti by bolo nebezpečným precedensom, ktorý by mal za následok pre budúcnosť nerešpektovanie sudcovských lehôt zúčastnenými stranami a tiež nebezpečné obmedzenie práva sudcu posúdiť sťažovateľom predložené dôvody a dôkazy vo všetkých súvislostiach.

III. Právne závery kasačného súdu

17. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal napadnuté uznesenie v medziach sťažnostných bodov, ktorými bol viazaný (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2, § 453 ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju zamietol podľa § 461 S.s.p.

18. S ohľadom na vymedzenie sťažnostných bodov pripadlo kasačnému súdu posúdiť správnosť výkladu a aplikácie § 70 SSP zo strany krajského súdu, najmä v nadväznosti na ústavné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a na skutočnosť, že súdny poplatok za správnu žalobu bol, hoci s oneskorením, napokon zaplatený.

19. Kasačný súd najprv poznamenáva, že s ohľadom na vecnú argumentáciu správneho súdu nebol dôvod považovať za sporné, či vôbec bolo v kompetencii súdu rozhodnúť v zmysle § 70 SSP o odpustení zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za správnu žalobu. Preto kasačný súd v zhode so správnym súdom vychádzal z toho, že lehota určená súdom na dodatočné splnenie poplatkovej povinnosti nie je lehotou prepadnou a jej zmeškanie možno odpustiť, ak konajúci súd na základe žiadosti poplatníka usúdi, že stanovenú lehotu zmeškal z ospravedliteľného dôvodu a zároveň poplatok zaplatil do 15 dní po odpadnutí prekážky, ktorá mu v tom bránila.

20. Pred vyhodnotením otázky ospravedliteľnosti prekážky, ktorá mala podľa sťažnostných bodov zabrániť sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok včas, musí kasačný súd upozorniť na to, že poplatková povinnosť za podanie žaloby vzniká už podaním žaloby na súd (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona o

poplatkoch). Tejto povinnosti si sťažovateľ zastúpený advokátom musel byť pri podaní správnej žaloby krajskému súdu vedomý.

21. Keďže si sťažovateľ povinnosť zaplatiť splatný súdny poplatok nesplnil, postupoval správny súd v súlade s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, keď vyzval sťažovateľa na dodatočné zaplatenie poplatku v lehote 10 dní od doručenia výzvy a poučil ho o následkoch nesplnenia tejto povinnosti spočívajúcich v obligatórnom zastavení konania. Vzhľadom na to, že stanovená lehota márne uplynula dňa 29.11.2019, správny súd nemohol pri dodržaní zákona postupovať inak ako konanie zastaviť. Kasačný súd podotýka, že od vzniku poplatkovej povinnosti dňom podania žaloby na súd až do vydania uznesenia o zastavení konania uplynulo celkom 52 dní.

22. Pokiaľ ide o vyhodnotenie ospravedlniteľnosti sťažovateľom uplatneného dôvodu zmeškania lehoty, kasačný súd považuje záver krajského súdu k tejto otázke za vecne správny. Sťažovateľ vidí prekážku, ktorá mu mala zabrániť v zaplatení poplatku, v chybe ním poverenej osoby či azda v chybe systému elektronického bankovníctva, ktoré mali spôsobiť, že platobný príkaz na úhradu súdneho poplatku sa nezrealizoval, pričom táto prekážka mala existovať až do 23.12.2019, kedy sťažovateľ na toto zlyhanie prišiel a poplatok dodatočne zaplatil.

23. Kasačný súd je v zhode s krajským súdom toho názoru, že uvedený dôvod zmeškania lehoty nemožno považovať za ospravedlniteľný a dokonca je toho názoru, že v prípade sťažovateľa nemožno hovoriť ani o prekážke, ktorá by ho zo zaplatenia poplatku vylučovala. Celkom jasným a logickým faktom totiž je, že sťažovateľ mohol zaplatiť súdny poplatok kedykoľvek od okamihu podania správnej žaloby a ďalej v ktorýkoľvek deň od doručenia výzvy súdu, až do rozhodnutia súdu o zastavení konania. Mylný predpoklad sťažovateľa (či osoby konajúcej v jeho mene), že platba poukázaná prostredníctvom systému elektronického bankovníctva prebehla, hoci opak bol pravdou, nemožno ani pri najlepšej vôli vnímať ako objektívnu prekážku v uskutočnení platby, ktorá v čase údajného platobného príkazu nastala a o niekoľko týždňov neskôr pri kontrole dokladov odpadla. Overenie uskutočnenia platby z účtu disponenta na účet zadaného príjemcu je veľmi ľahko a rýchlo dostupné a pri platbe podmieňujúcej prístup k súdnej ochrane celkom samozrejmé. Pokiaľ sťažovateľ toto overenie zanedbal, nemôže sa tejto subjektívnej ľahkovážnosti dovolávať ako ospravedlniteľného dôvodu, ktorý mu bránil v splnení poplatkovej povinnosti, či dokonca ho z tohto úkonu vylučoval.

24. Z uvedených dôvodov považoval kasačný súd za jednoznačné, že sťažovateľovi nič nebránilo splniť si riadne a včas poplatkovú povinnosť za podanie správnej žaloby. Správny súd rozhodol o jeho žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty v súlade so zákonom a ani dôvody kasačnej sťažnosti zákonnosť jeho rozhodnutia nijako nespochybnili. Kasačný súd preto musí uzavrieť, že o prístup k súdnemu preskúmaniu rozhodnutia žalovaného sa sťažovateľ pripravil sám, keď výlučne vlastným pričinením nesplnil včas jednu zo zákonom stanovených podmienok konania o správnej žalobe. Prijatie sťažovateľovej argumentácie o absencii finančnej ujmy na strane štátu a potrebe uprednostnenia takého výkladu zákona, ktorý by mu umožnil prístup k súdu, by bez primeraného dôvodu spochybnilo ustanovenia zákona o právnych následkoch nedodržania lehôt v poplatkových záležitostiach a prinieslo by právnu neistotu do rozhodovania súdov o zastavení konania pre nesplnenie poplatkovej povinnosti.

25. Kasačný súd poukazuje na konzistentnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach proti súdnym rozhodnutiam o žiadostiach účastníkov súdnych konaní o odpustenie zmeškanej lehoty na zaplatenie súdnych poplatkov, ktoré v podobných prípadoch boli odmietnuté ako zjavne neopodstatnené (sp. zn. IV. ÚS 155/2019-30 zo dňa 11.1.2019, IV. ÚS 92/2018-7 zo dňa 01.02.2018, IV. ÚS 115/2019-13 zo dňa 28.07.2020). Napríklad v rozhodnutí IV. ÚS 92/2018-7 ústavný súd konštatoval, že „po preskúmaní sťažnostnej argumentácie a napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd by sice za určitých podmienok mohol postupovať tak, že uzná dôvody práceneschopnosti na strane sťažovateľky, ktoré viedli k zmeškaniu lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, avšak vzhľadom na všetky súdu známe skutočnosti (najmä správanie samotnej sťažovateľky) dôvodne nepovažoval zmeškanie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za okolnosť hodnú osobitného zreteľa, keďže vznik poplatkovej povinnosti je zo zákona viazaný na podanie kasačnej sťažnosti. Sťažovateľka vzhľadom na obligatórne zastúpenie kvalifikovaným právnym zástupcom už pri podaní uvedenej sťažnosti mohla a mala vedieť, že je povinná poplatok uhradiť buď priamo pri podaní kasačnej sťažnosti (napríklad prevodným bankovým príkazom - tak ako to urobila po súdom stanovenej lehote 31. októbra 2017), alebo účinne najneskôr do uplynutia lehoty stanovenej súdom.“ Kasačný súd tu zvyrazňuje, že odpustenia zmeškania lehoty sa v

citovanej veci domáhal účastník, ktorý bol v čase doručenia výzvy súdu na splnenie poplatkovej povinnosti práceneschopný, teda bol v podstatne zložitejšej situácii ako sťažovateľ v súdnej veci, ktorý si neskontroloval uskutočnenie platby. Napriek tomu ústavný súd nemal pochybnosti o tom, že právo dotknutého ústavného sťažovateľa na prístup k súdu porušené nebolo. V prípade sťažovateľa preto nebol rozumný dôvod pre iný záver, ako urobil krajský súd.

26. Vzhľadom na uvedené postupoval kasačný súd podľa § 461 SSP a nedôvodnú kasačnú sťažnosť zamietol.

27. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže sťažovateľ v tomto konaní nebol úspešný a na postup podľa § 168 S.s.p. nevidel dôvod.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.